

ren dyrke mindst 3 hektar udnyttet landbrugsareal, og landbrugeren skal forpligte sig til at udøve landbrugsvirksomhed i mindst 5 år fra den første udbetaling af udligningsgodtgørelsen. En landbruger, der modtager folkepension eller førtidspension, frigøres imidlertid fra denne forpligtelse.

Udligningsgodtgørelsen skal udgøre mindst 20,3 ECU pr. storkreaturenhed eller pr. hektar, og der kan højst ydes støtte til 120 enheder pr. bedrift. Godtgørelsen beregnes i forhold til antallet af kvæg, får, geder og heste og til det dyrkede landbrugsareal på den enkelte bedrift. Ved en storkreaturenhed forstås i denne forbindelse tyre, køer og andet kvæg på over to år samt heste, der er ældre end 6 måneder.

Godtgørelsen beregnes i forhold til besætningens størrelse og kan højst udgøre 150 ECU pr. storkreaturenhed eller pr. hektar. Den samlede godtgørelse må endvidere ikke overstige 150 ECU pr. hektar af bedriftens samlede foderareal, og der kan maksimalt ydes tilskud til 1,4 storkreaturenhed pr. hektar af bedriftens samlede foderareal.

Malkekøer kan indgå i beregningsgrundlaget, hvis der er tale om et område, hvor mælkeproduktion udgør en vigtig del af bedriftenes produktion. Antallet af malkekøer kan ikke indgå med mere end 20 enheder i beregning af udligningsgodtgørelse.

Når der er tale om anden produktion end ovennævnte animalske produktion, beregnes udligningsgodtgørelsen i forhold til det udnyttede areal med fradrag af arealer med foderafgrøder, med hvede samt med intensivt dyrkede afgrøder. Endvidere sker der fradrag af arealer med æble- og pæretræer, hvis disse arealer overstiger 0,5 hektar pr. bedrift.

Tilskud til kollektive investeringer kan ydes til investeringer i foderproduktion, herunder til oplagring og fordeling af foder samt til forbedring og udlægning af vedvarende græsarealer, der drives i fællesskab. Tilskuddet kan højst udgøre 150.000 ECU pr. kollektiv investering og 750 ECU pr. forbedret eller udlagt hektar græsareal.

Tilskuddet til investeringer i henhold til en forbedringsplan efter Rådets forordning om forbedring af landbrugsstrukturernes effektivitet kan normalt højst udgøre 35 pct. af investeringsudgiften vedrørende fast ejendom og højst 20 pct. af investeringsudgiften vedrørende andre investeringer. Tilskud til forbedringsplaner ydes efter lovens kapitel 2.

For landbrug, der er beliggende i et område, der er udpeget som et ugunstigt stillet område, forhøjes lofterne for tilskud således, at tilskuddet højst kan udgøre 45 pct. af investeringsudgiften vedrørende fast ejendom og højst 30 pct. af investeringsudgiften vedrørende andre investeringer. Det er en betingelse for at opnå tilskud efter de forhøjede satser, at landbru-

geren opfylder de almindelige regler for at få godkendt en forbedringsplan.

Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget (EUGFL) medfinansierer op til 25 pct. af de nationale udgifter. Udligningsgodtgørelse, der ydes til landbrugere, der oppebærer folkepension eller førtidspension, er ikke medfinansieringsberettiget.

3. Jordbrug på Bornholm

I Bornholms erhvervsstruktur indgår jordbrug, fiskeri og turisme som væsentlige elementer. Jordbruget, fiskeriet og fødevarerindustrien står alene for over en tredjedel af den samlede erhvervsomsætning på Bornholm. Det er vigtigt af hensyn til øens beskæftigelse og for fastholdelse af øens befolkning at bevare en stor råvareproduktion fra jordbruget. Af øens samlede antal beskæftigede er over 10 pct. ansat i fødevarerindustrien.

Jordbruget på Bornholm omfattede i 1993 i alt 1.023 bedrifter med et samlet dyrket areal på 34.180 hektar svarende til henholdsvis 1,4 pct. af jordbrugsbedrifterne og 1,2 pct. af det dyrkede areal i Danmark. Bornholms areal udgør 588,2 km² svarende til 1,4 pct. af Danmarks samlede areal.

Strukturudviklingen i bornholmsk jordbrug afviger på væsentlige punkter fra strukturudviklingen på landsplan. For det første har nedgangen i antallet af bedrifter været større på Bornholm end i det øvrige Danmark. Antallet af bedrifter blev i perioden 1970 til 1993 reduceret med mere end 60 pct. For det øvrige Danmark udgjorde nedgangen i samme periode 50 pct. For det andet er jordbruget på Bornholm i højere grad end i resten af landet kendetegnet ved mindre bedrifter.

Med hensyn til grundværdierne adskiller Bornholm sig ligeledes fra det øvrige land. I 1994 udgjorde den gennemsnitlige grundværdi pr. hektar på Bornholm 56 pct. af landsgennemsnit.

Bornholms beliggenhed medfører store omkostninger i forbindelse med fragt af varer. For jordbruget er der tale om merudgifter for varer, der fragtes til øen og mindre indtægter for varer, der sendes bort fra øen. Jordbrugerhvervet på Bornholm opnår derfor en lavere nettopris ved salg af produkter samtidig med, at der må betales en højere pris ved køb af brændstof, maskiner, byggematerialer m.v. For Bornholm som helhed vurderes de samlede ekstraomkostninger i forbindelse med fragt af produkter til og fra øen i jordbruget og dets forarbejdningsevneheder at udgøre ca. 19 mill. kr. årligt, hvoraf ca. 5,3 mill. kr. alene vedrører transport af varer til jordbruget på Bornholm.